

Vestre Fængsel fra 1892 til 1895 er bygget som en korsformet 4-etages bygning . Der er plads til ca. 430 indsatte. Der er både hospitalsafdeling, bibliotek, kirke samt mandlige og kvindelige afdelinger. Desuden rummer bygningerne den samlede administration for de 4 københavnske fængsler.

April-turen 2014

Et kig ind i en lukket verden

Den tidligere inspektørvilla i Vestre Fængsel rummer et af Danmarks mest ukendte museer: Vestre Fængsels Museum. Det drives af tidligere fængselsbetjente, som fortæller både pudsige og rystende historier om det københavnske fængselsvæsen fra 1662 frem til i dag.

Med Niels Kolbye som "stifinder" cyklede vi mod fængslet via Otto Busses Vej som går fra Vasbygade til Enghavevej, over DSB rangerterræn hvor tusindvis af rørellementerne til den nye metro var oplagret.

Området var fyldt med smukke historiske bygninger som rummede vandtårne og lokomotivværksteder. Bydelen var ny for de fleste. Lige før tunnelen, som fører under jernbaneterrænet, ligger en jernbanefunktionærby som er bygget i Bedre Byggeskik. Mange arkitekter mente, at tidens enfamiliehuse var blevet udanske og uklare i deres formsprog, derfor oprettede man i 1915 en landsdækkende for-

ening med det erklærede mål at skabe en ny dansk byggeskik, og her så vi en hel lille gul by som et smukt udtryk for stilen.

I fængslet startede vi med en lille introfilm som fortalte om livet bag murene. Det kom bag på de fleste, at blandt de 430 indsatte i Vestre Fængsel, havde 70% ikke dansk baggrund og mange var gengangere.

Museets ældste effekter var fra Christianshavns Fængsel. Det var lænker og jern, tugthusfangerne blev lagt i. De nyeste er de mobiltelefoner, der dagligt bliver smidt ind over fængselsmurene udefra. For ikke at tale om den hjemmelavede tatoveringsmaskine og de masker, fangerne får lov til at bære, hvis de ikke vil genkendes, samt de rebstiger af dynevær, som der er blevet lavet mange af siden fængslet i 70'erne skiftede de tynde tæpper ud med dyner.

15 halvtolvere nyder friheden i Rektorparken.

I fængslet blev der lavet legetøj, som mange kunne genkende fra barndommens børneværelser. Produktionen måtte dog ophøre, fordi fagforeningerne mente, af fangerne påførte deres medlemmer ublu konkurrence.

Et dynevår kan blive til et reb på 34 meter, der kan bære 100 kilo.

I gamle dage sad fangerne i deres celler og lavede legetøj, senere blev der oprettet et snedkerværksted, hvor 20 fanger kunne arbejde sammen. De måtte dog ikke tale sammen, men kun »meddele sig med enkelte ord«. Fangerne lavede bl.a. soldaterforter fra det vilde vesten, falckstationer, dukkemøbler, lokomotiver og biler. Senere gik de over til at lave kontormøbler til stat og kommuner. I dag består det frivillige arbejdstilbud i at folde tilbudsaviser og op til jul også at pakke gaveæsker med kosmetik. Chokoladekalendere blev opgivet da der var for mange klager over manglende chokolade på nogle af dagene.

De indsatte har ikke manglet fantasi, når det gjaldt om at kommunikere indbyrdes, selv om det er forbudt. Når man tømmer vandlåsen for vand i håndvasken, kan man tale sammen gennem vandrørene.

Til den mere makabre hører de mange våben, fangerne har lavet i deres celler, f.eks. et bordben med en bøjet gaffel og to engangsbarbermaskiner bundet om den ene ende, en knippel af ledning, eller et knojern af materialer fra stikkontakter.

Frem til 1911 var det tilladt at straffe korporligt, bl.a. med tamp og pisk, hvor den indsatte blev spændt fast. Ureglerlige fanger kunne også blive lagt i spændetroje.

Vestre Fængsel er et lukket, aktivt fængsel, der blev opført På Vestre Fællid i København i 1895. Det har huset nogle af landets værste forbrydere gennem tiderne.

Kreativiteten har ingen grænser. Her et tov lavet af dynevår og et kasteanker af rør.

i midten: En fængselscelle fra 50'erne.

Vestre Kirkegård er et besøg værd. Flygtningegravene er et minde om et sort kapitel i danmarkshistorien. Mange af fjendens børn fik ikke den nødvendige lægehjælp og døde.

Omkring den lille sø "Det Røde Hav" er rigtig mange politikere og kunstnere begravet.

I sidste halvdel af 1800-tallet steg befolkningstallet i København kraftigt grundet at industri, handel og skibsfart var i vækst.

Kriminaliteten i København steg, og der var brug for et sted at anbringe alle disse kriminelle. Vestre Fængsel blev bygget tegnet af stadsarkitekt Ludvig Fenger. Det er dog blevet ombygget mange gange i løbet af årene. I dag er det Danmarks største fængsel med plads til 435 indsatte. Bag de tunge døre findes udover cellerne også et hospital, en skole, en kirke og et bibliotek.

Under Anden Verdenskrig blev mange danske modstandsfolk og sabotører bragt til forhør i Vestre Fængsel, hvor de "heldige" blev overført til Frøslevlejren eller tyske koncentrationslejre.

Andre blev dømt til døden og henrettet i Ryvangen.

Mest kendt er modstandsgruppen i Hvidsten. Otte af gruppens medlemmer sad i Celle C2 på anden sal.

Gruppen blev arresteret den 11. marts 1944 og bragt til Vestre Fængsel. Den 26. juni blev otte af dem dømt til døden ved tysk krigsret. Tre dage senere blev de henrettet i Ryvangen.

Hjemturen gik gennem Vestre Kirkegård, hvor vi gik en tur omkring "Det Røde Hav", hvor mange socialdemokrater er

stedt til hvile. Vi cyklede videre forbi flygtningegravene fra 2. Verdenskrig, til et naturområde i Københavns Sydhavn tæt på Valbyparken. Centralt i området ligger Karens Minde Kulturhus, bygget 1879-1914 som åndssvageinstitution.

I 1980 overtog Københavns Kommune området og omdannede bygningen til kulturhus og bibliotek. Bag Kulturhuset ligger Børnenes Dyremark, et tilbud til børn og unge hvor de kan passe og kæle for kaniner, geder og katte.

Vi kørte langs havnen og så den enorme udvikling af Islands Brygge. I Kulturhuset holdt vi et lille pitstop, hvor vi fejrede Vibekes 66 års fødselsdag med kager og kaffe, før vi gik til Halvtolv.

*Referant: Preben Thorup
Foto: Jacob Rehling m.fl.x*